

สภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สิงห์บุรี*

CONDITIONS OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN EDUCATIONAL
INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION OF THE SINGBURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

^[1]ประภาพรณ พูลเจริญศิลป์ Prapaparn Poolcharoensil ^[2]พระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวฑฒโน
PhramahaYannawat Thitavaddhano ^[3]ลำพอง กลมกุล Lampong Klomkul
^[1] ^[2] ^[3]มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: prapaparn@singprimary.go.th

Article Received: December 11, 2024. Revised: December 28, 2024. Accepted: December 28, 2024.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครู จำนวน 269 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวมมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านคุณภาพของผู้เรียน ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพภายใน, สถานศึกษา, โรงเรียนประถมศึกษา

ABSTRACT

This research aims to study the condition of internal quality assurance in educational institutions under the Office of the Primary Educational Service Area of Sing Buri. The research is quantitative by using a questionnaire with a sample group of 269 administrators and teachers. The data were analyzed using basic statistics, including percentage, mean, and standard deviation. The results of the research found that the overall condition of internal quality assurance in educational institutions under the Office of the Primary Educational Service Area of Sing Buri was at a high level. When considering each aspect, the condition of implementation was at a high level in all three aspects: administration and management, student-centered teaching and learning process, and student quality, respectively.

Keywords: Internal Quality Assurance, Educational Institutions, Primary Schools

*บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของคุณฐิตวฑฒโน เรื่อง การพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ให้ความสำคัญกับการศึกษาโดยกำหนดไว้ในหมวดที่ 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 สรุปได้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจวินัยอารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย และมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานสากล การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ระบุว่า “ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และ ระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไป ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” ประกอบกับ มาตรา 48 ระบุว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง” เพื่อเป็นหลักประกันว่าทุกสถานศึกษาจะจัดการศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพ เพื่อเยาวชนไทยทุกคนจะได้รับการศึกษาที่ดี อันเป็น การแสดงความรับผิดชอบในภารกิจของตน ต่อสาธารณชน กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการปรับกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและสถานการณ์ปัจจุบันมาเพื่อ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

จากบทบัญญัติแห่งกฎหมายทั้ง 2 ฉบับที่กล่าวมานั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศใช้ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 มีสาระสำคัญประการหนึ่งให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัด ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล สถานศึกษาเป็นประจำทุกปี และประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ปี พ.ศ. 2561 เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงการ ประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ตลอดจนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประกาศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 เพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวปฏิบัติและขับเคลื่อนการ ประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐานผู้ที่จบการศึกษามี คุณภาพตามที่มุ่งหวังของตนเอง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร/สถานประกอบการที่รับช่วง ผู้จบการศึกษาแต่ ละแห่งมีคุณภาพได้มาตรฐาน แม้จะไม่เท่ากันแต่ก็แตกต่างกันไม่มากนัก นักเรียนที่จบการศึกษาจาก สถานศึกษาทุกแห่งมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษา

กำหนด แต่จากข้อค้นพบจากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจ การประกันคุณภาพภายใน และเตรียมความพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก แก่ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในปี 2566 พบว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษายังมีปัญหาและมีจุดที่ควรพัฒนาอีกหลายประการ อาทิ สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่เขียนบทสรุปผู้บริหาร และเขียนรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ที่ไม่ชัดเจน ไม่ตรงประเด็นไม่ครอบคลุม ขาดร่องรอยหลักฐาน การกำหนดมาตรฐานโรงเรียนยังไม่สะท้อนบริบทเฉพาะของโรงเรียน การกำหนดค่าเป้าหมายยังไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี มีลักษณะเป็นแผนงบประมาณ ขาดรายละเอียดในการปฏิบัติ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ไม่สัมพันธ์กัน กิจกรรมที่กำหนดไม่สะท้อนสู่การปฏิบัติ มีโครงการจำนวนมากเกินไป เป็นต้น ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำสถานศึกษาให้ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นระบบ ครบวงจรตามที่กำหนดในกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และควรส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในให้เข้มแข็งและมีการพัฒนาสู่การสร้างนวัตกรรมหรือวิธีปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561)

เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จากรายงานการ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล โดยคณะกรรมการติดตามการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2565 พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งยังไม่สามารถขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เกิดเป็นรูปธรรม ทั้งการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ การจัดทำแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ การจัดเตรียมให้มีผลการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตลอดจนการเตรียมการจัดทำรายงานประจำปี (SAR) ประเด็นสำคัญเหล่านี้แม้จะมีความคล้ายคลึงกับสิ่งที่สถานศึกษาเคยปฏิบัติมาตามกฎหมายว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษามาก่อนหน้านี้ แต่มีรายละเอียดที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดทำรายงานประจำปี ที่มุ่งตอบคำถาม 3 ข้อ คือ 1) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพในระดับใด 2) ข้อมูลหลักฐานและเอกสารเชิงประจักษ์ สนับสนุนมีอะไรบ้าง และ 3) แนวทางพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นกว่าเดิมเป็นอย่างไร นอกจากนี้ โรงเรียนต้องกำหนดเป้าหมายความสำเร็จการดำเนินงานของสถานศึกษาตามเกณฑ์การประเมินตามสภาพบริบทของสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี, 2565)

ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาผลการสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ปีการศึกษา 2565 พบว่า จากสถานศึกษาจำนวน 90 โรงเรียน ด้านคุณภาพของผู้เรียน ที่เป็นจุดที่ควรพัฒนามากที่สุดเป็นลำดับแรก คือ ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา ร้อยละ 41.11 ลำดับที่สอง คือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ร้อยละ 24.44 และลำดับที่สาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ร้อยละ 21.48 โดยผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ ความสามารถในการอ่านและการเขียนสื่อสารภาษาไทย คือเป็นร้อยละ 38.89 รองลงมาคือ ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 18.89 และลำดับสุดท้าย คือ ความสามารถในการคิดคำนวณ ส่วนด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ที่เป็นจุดที่ควรพัฒนามากที่สุด คือ ระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ร้อยละ 38.89 รองลงมา คือ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุน การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 37.78 และอันดับที่สาม คือ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

ร้อยละ 23.33 และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่เป็นจุดที่ควรพัฒนามากที่สุด คือ ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ร้อยละ 35.56 รองลงมา คือ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิต ร้อยละ 26.67 และอันดับสาม คือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 18.89 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี, 2565)

ในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อน ด้วยนโยบาย “4 มี 5 ต้อง” เนื่องจากนโยบายแนวทางการขับเคลื่อน 4 มี 5 ต้อง และ 5 ต้องเป็นกระบวนการในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดความชัดเจนจึงขออธิบาย 5 ต้อง แล้วตามด้วยผลผลิต 4 มี ดังนี้ 5 ต้อง คือ กระบวนการการขับเคลื่อนคุณภาพ ซึ่งในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการขับเคลื่อนคุณภาพ ที่จะทำให้การขับเคลื่อนเกิดภาพความสำเร็จ ดังนี้ ต้องมีการวางแผนที่ดี (Plan) ต้องมีเป้าหมาย ที่ชัดเจน (Objective) ต้องมีระบบ (System) ต้องมีส่วนร่วม (Participation) ต้องมีการประเมินผล (Evaluation) 4 มี คือ ผลผลิต เป็นเป้าหมายปลายทางของคุณภาพการศึกษาที่ต้องการให้เกิดหรือ มีขึ้น ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคุณภาพ สถานศึกษามีคุณภาพ ครูมีคุณภาพ นักเรียนมีคุณภาพ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษา เรื่อง สภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูล ในการพัฒนาปรับปรุง คุณภาพการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควบคู่กับส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความเข้มแข็ง และพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำนวน 6 อำเภอ จำนวน 927 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำนวน 6 อำเภอ จำนวน 269 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดตัวอย่างด้วยการเปิดตารางของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970) หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนแต่ละอำเภอ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สิงห์บุรี มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ดังนี้ 1) สร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี โดยเป็นแบบสอบถาม

ความคิดเห็นแปรค่าเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเกิร์ต (Likert) 2) นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามเบื้องต้น 3) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) และความชัดเจนของภาษา ด้วยการตรวจและประเมินดัชนีความสอดคล้องใน 3 ระดับ คือ มีความเหมาะสม ไม่แน่ใจ ไม่เหมาะสม โดยใช้สูตรในการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) ซึ่งถ้าเกณฑ์ IOC มากกว่า 0.7 จึงยอมรับว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสม ซึ่งได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.5-1.00 ถือได้ว่าแบบสอบถามได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ 4) นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างทดสอบในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา หรือวิธีของ Cronbach (Cronbach, Lee J., 1971) ผลที่ได้คือ 0.977 5) ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ก่อนนำไปแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลจากแบบสอบถาม ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สรุปผลการวิจัย ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่เป็นจริงของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวม

ด้านที่	การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวม	สภาพการปฏิบัติ			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	คุณภาพของผู้เรียน	3.79	0.62	มาก	3
2	การบริหารและการจัดการ	3.92	0.69	มาก	1
3	กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.88	0.71	มาก	2
	ภาพรวม	3.86	0.65	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวมมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารและการจัดการ รองลงมาคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านคุณภาพของผู้เรียน ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านดังนี้

ด้านคุณภาพของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ อันดับที่ 1 ผู้เรียนยอมรับและอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้าน เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ภาษาวัฒนธรรม ประเพณี อันดับที่ 2 ผู้เรียนมีการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต อารมณ์ และ

สังคม และแสดงออกอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข เข้าใจผู้อื่น ไม่มี ความขัดแย้งกับผู้อื่น อันดับที่ 3 ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทยรวมทั้งภูมิปัญญาไทย ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้เรียนมี ความสามารถในการรวบรวมความรู้ได้ทั้งด้วยตัวเองและการทำงานเป็นทีม เชื่อมโยงองค์ความรู้ และ ประสบการณ์ มาใช้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ อาจเป็นแนวความคิด โครงการ โครงการงาน ชิ้นงาน ผลผลิต

ด้านการบริหารและการจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ อันดับที่ 1 สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน และสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และมีความปลอดภัย อันดับที่ 2 สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครู บุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ อันดับที่ 3 สถานศึกษามี ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีระบบนิเทศภายใน การนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมการวางแผนปรับปรุง และพัฒนา และร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา ตามลำดับ และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาบริหารจัดการเกี่ยวกับงานวิชาการ ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านเชื่อมโยงวิถีชีวิตจริง และครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย หมายรวมถึง การจัดการเรียนการสอนของ กลุ่มที่เรียนแบบควรรวมหรือกลุ่มที่เรียนร่วมด้วย

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ อันดับที่ 1 ครูผู้สอนมีการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ให้เด็กรักครู ครูรักเด็ก และเด็กรักเด็ก เด็กรักที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ ร่วมกันอย่างมีความสุข อันดับที่ 2 ครูมีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ อันดับที่ 3 ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ที่สุด คือ ครูมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความจำเป็น และต้องการความช่วยเหลือพิเศษ

อภิปรายผลการวิจัย

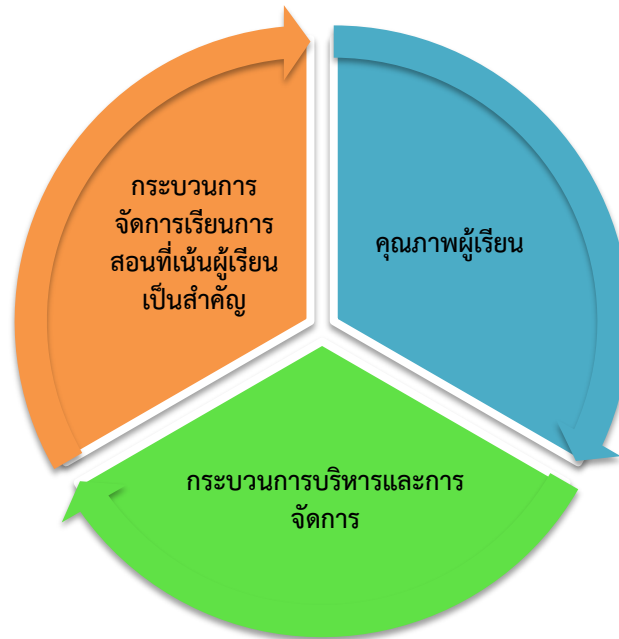
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

การศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวมมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีสภาพการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านคุณภาพของผู้เรียน ตามลำดับ อาจเป็นเพราะความมีวิสัยทัศน์นวัตกรรมของ ผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก เนื่องจากโลกกำลังเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ความต้องการแรงงานในยุคใหม่มีการเปลี่ยนแปลง ไปด้วย นักเรียนจำเป็นต้องมีทักษะและความรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้บริหารโรงเรียนที่มี วิสัยทัศน์นวัตกรรมจึงมีความสำคัญในการนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่สถานศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องบาง ประการกับงานวิจัยของกิตติยา สืออ่อน (2547) ที่ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการ ประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะของบุคลากร ด้านความตระหนัก ถึงความสำคัญและการมี ทัศนคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพภายในการทำงานเป็นทีม การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรความพร้อมด้าน ทรัพยากรทั้งด้านจำนวนบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและมีความ สอดคล้องบางประการกับงานวิจัยของมณฑนา ธรรมรังสี (2551) ที่ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างระบบ ประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านนาแอง ได้เกิดผังมโนทัศน์จากกระบวนการพัฒนามีขั้นตอนและวงจรของ

ระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านนาแอง โดยมีวิธีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของครู และบุคลากรในโรงเรียน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ สภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี สรุปลักษณะภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

จากภาพที่ 1 อธิบายได้ว่า สภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การที่สถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของคุณภาพการศึกษาตามที่สถานศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานจากองค์กรภายนอกกำหนดขึ้น โดยมีองค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. คุณภาพของผู้เรียน การที่ผู้เรียน มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิด คำนวณความสามารถในการคิดจำแนก ไคร่ครวญไตร่ตรอง ทำงานเป็นทีม ความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักสูตรสถานศึกษา ทักษะพื้นฐาน มีพฤติกรรมเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความภูมิใจในท้องถิ่น ยอมรับความแตกต่างและมีการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต แสดงออกอย่างเหมาะสม

2. กระบวนการบริหารและการจัดการ การที่สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจไว้อย่างชัดเจนสามารถบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีระบบนิเทศภายใน มีบริหารจัดการเกี่ยวกับงานวิชาการ ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านเชื่อมโยงวิถีชีวิตจริง ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครู บุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนและสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และมีความปลอดภัย จัดระบบการจัดหา การพัฒนาและการบริการเทคโนโลยี

สารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารและจัดระบบการจัดการ การพัฒนาและการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหาร

3. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การที่ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ มีการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง มีขั้นตอนโดยใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม มีแผนให้ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะแสดงออกมีการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความจำเป็นและต้องการความช่วยเหลือพิเศษ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยสภาพที่เป็นจริงของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ด้านสุดท้าย คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ดังนั้นควรนำผลของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไปใช้ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มากที่สุด

1.2 ผลการวิจัยสภาพที่ควรจะเป็นของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ด้านบริหารและการจัดการ ดังนั้นควรพัฒนาผู้บริหารในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการดำเนินการด้านการขับเคลื่อนคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้วยนโยบาย 4 มิ 5 ต้อง ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

2.2 ควรนำผลการวิจัยที่ได้ ไปทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา สำหรับการจัดการศึกษาระดับอื่น เช่น การศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับมัธยมศึกษา) การศึกษาอาชีวศึกษา สถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น

2.3 ควรดำเนินการเก็บข้อมูลสารสนเทศ เพื่อตรวจสอบ ทบทวนแนวทางการขับเคลื่อน จากผลการดำเนินการทุกระยะอย่างต่อเนื่อง และจัดทำรายงานผลการขับเคลื่อนแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตของประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : 21 เซ็นจูรี่.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). กฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติยา สีอ่อน. (2547). โมเดลเชิงสาเหตุประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสำหรับกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ. คุษภินิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัณฑนา ธรรมรังษี. (2551). การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านนาแอง. อดุทธธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุทธธานี เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลิงห์บุรี. (2565). รายงานการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ปีการศึกษา 2565. ลิงห์บุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลิงห์บุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลิงห์บุรี. (2565). รายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2565. ลิงห์บุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลิงห์บุรี.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Cronbach, Lee J. (1971). *Essentials of psychological testing*. 4 th ed. New York: Harper & Row.
- Krejcie, R.V. & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607-610.